

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Изх. № ЕО-45/.....^{04.04.}.....2024 г.

ДО
Г-Н ЯВОР ДИМИТРОВ
ДИРЕКТОР НА БАСЕЙНОВА ДИРЕКЦИЯ
„ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН“
гр. Варна 9000, ул. „Ал. Дякович“ № 33

На Ваш № 04-01-1519/А3/11.06.2024 г.

Относно: Консултации по задание за обхват и съдържание на екологична оценка (ЕО) на План за управление на речните басейни в Черноморски район за басейново управление 2022-2027 г. и схема за провеждане на консултации

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ДИМИТРОВ,

В отговор на писмо с вх. № ЕО-45/11.06.2024 г. на Министерство на околната среда и водите (МОСВ) с приложено задание за обхват и съдържание на екологична оценка (ЕО), схема за провеждане на консултации и проект на План за управление на речните басейни (ПУРБ) в Черноморски район за басейново управление (ЧРБУ) 2022-2027 г., изразяваме следното становище:

1. По отношение на заданието за обхват и съдържание на екологичната оценка на ПУРБ:

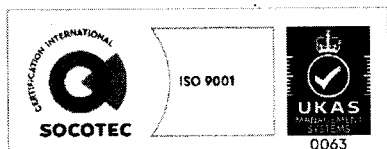
Заданието е изготвено в съответствие с разпоредбата на чл. 86, ал. 3 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС), и съобразява изискванията към обхвата и съдържанието на доклада за ЕО, посочени в писмо с изх. № ЕО-45/10.12.2021 г. на МОСВ. По представената в заданието информация имаме следните бележки и препоръки:

1. В списъкът от стратегически документи в т.3 да бъдат добавени:

- Съобщение на Европейската комисия относно целта на Европа в областта на климата до 2040 г. и пътя към неутралност по отношение на климата до 2050 г.
- Съобщение на Европейската комисия относно управлението на климатичните рискове с цел защита на хората и просперитета.

2. Препоръчваме колективът, изготвящ ЕО, да вземе предвид в рамките на своята експертна работа последните актуални оценки на климатичните рискове за България и Европа, включително в изданието „Променящият се климат на България – данни и анализи“ от 2023 г. под редакция на проф. Таня Маринова и доц. Лилия Бочева от НИМХ, както и подробния доклад за Оценка на климатичните рискове за Европа (EUCRA), публикуван от Европейската агенция по околна среда през март 2024 г.

3. Във връзка с изречението: „Територията на ЧРБУ е обхваната от следните райони за оценка и управление на КАВ: РОУКАВ „Северен дунавски“, РОУКАВ Варна и

София, 1000, бул. „Кн. Мария Луиза“ 22

Тел: +359(2) 940 6194, Факс: +359(2) 986 25 33

РОУКАВ „Югоизточен“, като качеството на въздуха се контролира от съответните регионални инспекции по околна среда и води.“ на стр. 23, т.4.1.1.2 Атмосферен въздух, обръщаме внимание, че съгласно Заповед № РД-257/25.03.2022г. на министъра на околната среда и водите „РОУКАВ Варна“ е „РОУКАВ Агломерация Варна“ и следва да се направи корекция.

4. Отчитайки, че климатичните промени имат редица последствия върху речните басейни, водните екосистеми и съответно на състоянието на прилежащото биологично разнообразие, изменението на климата също следва да бъде подробно разгледано в ЕО. Подходящо е да се разработят и мерки за адаптация. Същото може да бъде към част „Климатични промени“ на стр. 28. Към момента в заданието е посочено единствено „В детайли ще бъдат разгледани и анализирани и очакваните за района на оценка климатични промени“, но въздействието на климатичните промени трябва да бъде разгледано и за водните екосистеми и биоценозите (напр. воден поток, температура, изменения на качества на водата). Съответно може да бъде разгледано и *vice versa*: въздействие на ПУРБ на ЧРБУ върху изменението на климата.

5. По отношение на *Мерките за отразяване в окончателния вариант на ПУРБ на ЧРБУ за периода 2022-2027 г.*, както и *Мерките за изпълнение при прилагане на ПУРБ на ЧРБУ за периода 2022-2027 г.*, следва да се предложат мерки, които могат да бъдат регулаторни, административни и икономически (напр. образователни, информационни, правни, административни, научно-изследователски, развитие на политики, подобрене на методологии и информационни системи). Необходимо е да се планират и специфични и конкретни мерки за определени региони, в т.ч. мониторинг и контрол/изпълнение на същите. По отношение на компонент биологично разнообразие, мерките следва да са насочени освен към биологично разнообразие и към екосистемните услуги. Следва да се определят и индикатори за изпълнение на същите. Необходимо да се включат мерки за управление на инвазивни чужди видове (ИЧВ), в т.ч. смекчаване на въздействието, контрол, унищожаване (поне до определени нива); възможности за ранно откриване, мониторинг и бърза реакция; възможности за предотвратяването на въвеждане на ИЧВ.

Отчитайки, че видовете, местообитанията и влажните зони се нуждаят от съответни количества вода с добро качество, в т.ч. същите са зависими от речните течения, нивата на водните басейни и подпочвените води, следва мерките да са насочени към запазване на необходимото качество на крайречните местообитания, в т.ч. и влажните зони. Например наземно гнездящите видове птици са силно уязвими към възможни заливания на крайбрежни зони. Мерките трябва да отчитат и периодите на миграцията и хвърляне на хайвера на рибни видове; периодите, които се ползват от видове птици за крайречно гнездене или зимуване; съответно избягване в съответните периоди на дейности в реките, които ги възпрепятстват.

Следва да се разработят и мерки за смекчаване на негативните въздействия, които отразяват определените цели за възстановяване и други специфични изисквания за реките и наводняваните райони, разписани в Регламент на европейския парламент и на съвета, относно възстановяването на природата.

6. В точка 4.1.5.3. *Защитени територии по Закона за защитените територии* да се коригира броя на защитените територии, както следва: природни паркове – 4 бр., резервати – 10 бр., поддържани резервати – 11 бр., защитени местности – 113 бр. и природни забележителности – 65 бр. (данни към месец юни 2024 г.).

7. В точка 4.1.5.4. *“Защитени зони от мрежата Натура 2000“ по смисъла на Закона за биологичното разнообразие.* В таблица №1 не са посочени всички защитени зони, които попадат изцяло или частично в обхвата на ЧРБУ.

Обръщаме внимание, че броя на защитените зони в обхвата на БДЧР е както следва: „53 защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и 26 защитени зони за опазване на дивите птици. В тази точка следва да се отбележи, че цялата информация свързана със защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000 ще бъде представена в доклада за оценка степента на въздействие (ДОСВ).

8. Текстът на стр. 29 „Въздействието на ПУРБ върху биологичното разнообразие, вкл.

елементите от НЕМ, ще бъде подробно разгледано в съответните доклади за екологична оценка и (при преценка на компетентния орган) оценка на съответствието с предмета и целите на защитените зони.“ да се коригира, както следва: „Въздействието на ПУРБ върху биологичното разнообразие, ще бъде разгледано в доклада за екологична оценка (ДЕО), а за степента на въздействие върху предмета и целите на защитените зони в доклада за оценка степента на въздействие (ДОСВ), който е приложение към ДЕО.“

9. В доклада за ЕО на ПУРБ в ЧРБУ, следва да се оцени риска от възникване на големи аварии и/или инциденти, в т.ч. и причинени от природни бедствия, във въведените в експлоатация предприятия/съоръжения, класифицирани с нисък и висок рисков потенциал, водещи до замърсяване на разположените в близост речни басейни. Следва да се има предвид, че риска от големи аварии и/или инциденти в предприятия с нисък или висок риск е свързан, освен с производствена грешка, но и с природни бедствия, като наводнения, земетресения и др.

В тази връзка и както е посочено в заданието, е необходимо да бъде представена и анализирана актуална информация за предприятията/съоръженията класифицирани с нисък или висок рисков потенциал в териториалния обхват на ЧРБУ от гледна точка на тяхното местоположение и пространствени зони на сериозни поражения.

Зоните на сериозни поражения при авария се определят от операторите на предприятията в докладите за политиката за предотвратяване на големи аварии и докладите за безопасност. Актуална информация е налична в одобрените към момента оценки по чл.99б от ЗООС и доклади на операторите на предприятията и може да бъде изисквана от Изпълнителна агенция по околна среда за предприятия с висок рисков потенциал и от съответната Регионална инспекция по околна среда и водите за предприятия с нисък рисков потенциал.

II. По схемата за провеждане на консултации:

Схемата за консултации с обществеността, заинтересуваните органи и трети лица по принцип е изготвена в съответствие с разпоредбата на чл. 19, ал. 3 от *Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми* (Наредбата за ЕО).

Независимо от горното, следва да отразите следните технически неточности:

- на стр. 4 от Схемата текста „Освен това Заданието ще бъде публикувано на интернет страницата на МОСВ и БДЧР, за 30 дневен обществен достъп за изразяване на становища“ да се редактира, предвид, че на интернет страницата на Басейнова дирекция „Черноморски район“ е публикувано съобщение, указващо, че срокът за представяне на становища по заданието е 14-дневен от датата на публикуването. Същият 14-дневен срок е посочен в писмо на Басейнова дирекция „Черноморски район“, постъпило в МОСВ с вх. № ЕО-45/11.06.2024 г. във връзка с провеждането на консултациите по заданието за обхват и съдържание и схемата за провеждане на консултации, както и на стр. 8 от схемата;

- на стр. 4 от текста „Съобщението ще се предостави на МЗ и до останалите ведомства, ...“ да отпадне „на Министерство на здравеопазването“, предвид, че на основание чл. 20, ал. 3, т. 1 от *Наредбата за ЕО*, компетентният орган по околна среда или оправомощено от него длъжностно лице изисква становище от Министерство на здравеопазването по документацията;

- на стр. 6, в 4 булет, думите „актуализираната Стратегия“ да се замени с „плана“;

- на стр. 6 думата „програмата“ да се замени с „планът“.

III. По отношение на процедурата по чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие (преценка за вероятната степен на отрицателно въздействие върху защитените зони):

С писмо с изх. № ЕО-45/10.12.2021 г. на МОСВ сме Ви информирали, че проектът на ПУРБ на ЧРБУ 2022-2027 г. подлежи на процедура по задължителна ЕО и в тази връзка планът попада и под разпоредбите на чл. 2, ал. 1, т. 1 от *Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни*

предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (Наредбата за ОС), поради което за него следва да бъде извършена оценка за съвместимостта му с предмета и целите на опазване на защитените зони. Процедурата по оценка за съвместимост се извършва чрез процедурата по ЕО по смисъла на глава трета от *Наредбата за ОС*.

ПУРБ на ЧРБУ за периода 2022-2027 г. се изготвя на основание чл. 155, ал. 1, т. 2 от *Закона за водите (ЗВ)* и въз основа на глава X, Раздел VI от ЗВ и в съответствие с чл. 13 от Директива 2000/60/ЕС - Рамкова директива за водите (РДВ).

Планът за управление на речните басейни е стратегически документ за постигане целите за добро състояние на повърхностните и подземните води, и на свързаните с тях екосистеми и зони за защита на водите. Планът представя информация за характеристиките на района за басейново управление, идентифицирания значим натиск от човешка дейност и въздействия върху водите, осигурява информация за регистъра на зоните за защита на водите, за състоянието на водите, за целите и изключенията от постигане на целите за добро състояние на повърхностните и подземните води, и за икономическия анализ на водоползването. Въз основа на този анализ и отчитайки взаимовръзката между движещите сили, натиска и въздействието, са предвидени мерки, целящи постигане и поддържане на добро състояние на повърхностните и подземните води на свързаните с тях екосистеми, и зони за защита на водите.

Въз основа на информацията от текущите дейности на басейновата дирекция в проекта на ПУРБ 2022-2027 е извършена актуализация на екологичните цели по отношение на екологичното и химичното състояние повърхностните водни тела (ПоВТ), на химичното и количественото състояние на подземните водни тела (ПВТ), както и на зоните за защита на водите (водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване (ПБВ), водите за отдих, водни спортове и/или за къпане, чувствителните към биогенни елементи води, зоните за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми и защитени територии и зони, обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване).

В ПУРБ 2022-2027 е извършена актуализация на екологичните цели в съответствие с Методиката за прилагане на изключенията по чл. 156 в -156 е от ЗВ, която е разработена и приложена в периода на ПУРБ 2016 – 2021 г.

Основните цели на ПУРБ в ЧРБУ са:

- Цели за опазване на околната среда за повърхностните водни тела;
- Цели за опазване на околната среда за подземните водни тела;
- Цели за зоните за защита на водите.

Програмите от мерки са основният инструмент за постигане на целите, посочени в ПУРБ за ЧРБУ. С прилагане на предвидените в ПУРБ мерки се цели подобряване на състоянието на водите в съответния планов период.

Програмата от мерки (ПоМ) в проекта на ПУРБ включва основни, допълващи и допълнителни мерки, както следва:

- Основните мерки осигуряват изпълнението на минималните задължителни изисквания по отношение на прилагане на закони, подзаконови актове и други нормативни документи в областта на околната среда, имащи отношение към водите; подпомагане на ефективното и устойчивото използване на водите за постигане на целите за опазване на околната среда; опазване на водите за питейно-битово водоснабдяване; прекратяване замърсяването на повърхностни води с приоритетни вещества и за постепенно намаляване на замърсяването с други вещества; регулиране на водовземанията от пресни повърхностни и подземни води; предотвратяване на значителни загуби на замърсители от технически инсталации и за предотвратяване и/или намаляване въздействието на аварийни замърсявания в резултат от наводнения и др.;

- Допълващите мерки са предназначени и се прилагат към основните мерки за постигане на целите за опазване на околната среда и могат да бъдат законодателни, административни, икономически и/или финансови, споразумения в областта на околната среда, контрол на емисиите, кодекси за добра практика, възстановяване и създаване на

влажни зони, контрол на водовземането, управление на потреблението, ефективност и повторно използване на водите в промишлеността, строителни проекти, проекти за възстановяване или реконструкция, изкуствено подхранване на подземните води, образователни проекти, проучвателни проекти и др.

- Допълнителни мерки се планират, когато данните от мониторинга или други данни в хода на прилагане на плана показват, че целите за опазване на околната среда за дадено водно тяло не могат да бъдат постигнати чрез предвидените мерки и/или в поставения срок.

В екологичен аспект планираните в ПУРБ мерки се разделят условно на неструктурни и структурни.

- Неструктурните мерки включват т.нар. „меки“ мерки и действия, които са с административен, контролен, проучвателен, информационен, превантивен, ограничителен или забранителен характер. Тези мерки не са свързани с преки физически интервенции по отношение на компонентите на околната среда, но се очаква да имат общ положителен ефект както по отношение на състоянието на водните тела, така и по отношение на свързаното с тях биоразнообразие.

- Структурните мерки включват мерки с предвиждани към тях действия, за осъществяването на които се налагат строително-монтажни работи и/или други дейности, свързани с физически интервенции по отношение на компонентите на околната среда.

Черноморски район за басейново управление на водите обхваща 16 567,93 km² от сухоземната територия и 6 358 km² морска акватория, представляващи 14,9 % от територията на страната и част от акваторията на Черно море (крайбрежните морски води и териториалното море).

В Черноморски район за басейново управление на водите попадат изцяло или частично 627 населени места, 47 общини и 8 области.

ЧРБУ включва:

- Водосборните области на реките, вливащи се в Черно море от северната до южната граница на България, което представлява приблизително 16 570 km² или 14,7% от територията на страната;

- Крайбрежните морски води (едномилната зона) и териториалното море (12-милната зона) на България по протежение на 378 километровата граница, с площ 6 360 km².

На запад граничи с Дунавски басейнов район и с Източнобеломорски басейнов район, на север с Република Румъния, а на юг - с Република Турция. На територията му се намират 9 основни речни басейна и 40 подземни водни тела от 7 водоносни хоризонта. Речните басейни на р. Велека и р. Резовска са трансгранични с Република Турция. Морските води са трансгранични с Република Румъния на север и Република Турция на юг. Повърхностните води попадат в 4 категории – „реки“, „езера“, „преходни води“ и „крайбрежни води“.

В териториалния обхват на проекта на ПУРБ в БДЧР 2022-2027 г. попадат следните елементи на Националната екологична мрежа:

- Защитени територии по Закона за защитените територии (ЗЗТ): природни паркове – 4 бр., резервати – 10 бр., поддържани резервати – 11 бр., защитени местности – 113 бр. и природни забележителности – 65 бр. (данни към месец юни 2024 г.).

- Защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) – 53 защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и 26 защитени зони за опазване на дивите птици.

При извършена проверка за допустимост съгласно чл. 36, ал. 2 от Наредбата за ОС, се установи, че ПУРБ за ЧРБУ 2022-2027 г. е **допустим** при съобразяване с:

- режимите на защитените територии, определени със ЗЗТ, заповедите за обявяването им и с утвърдените планове за управление;

- режимите на защитените зони, определени със заповедите за обявяването им и с утвърдените планове за управление, при наличие на такива;

След преглед на представената документация и на основание чл. 36, ал. 3 от горесцитираната Наредба за ОС, въз основа на критериите по чл. 16 от нея е направена

преценка за вероятната степен на отрицателно въздействие, според която ПУРБ на ЧРБУ 2022-2027 г. **има вероятност** да окаже значително отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000, поради следните **мотиви**:

1. Заложените в плана мерки са структурирани в три групи (основни, допълващи и допълнителни, насочени към подобряване на екологичното състояние на водите в ЧРБУ. По-голямата част от тях са административни (неструктурни), но такива като реконструкция на изградени рибни проходи, изграждане на съоръжения за осигуряване на непрекъснатостта на реката, за намаляване на скоростта на оттока в реки, изграждане, реконструкция или модернизация на канализационна мрежа, възстановяване и защита на речните брегове и речното корито от ерозия, зарибяване и др., свързани с конкретна намеса в околната среда, могат да предизвикат вероятни значителни отрицателни въздействия като:

1.1. Пряко и/или косвено унищожаване и увреждане на природни местообитания и местообитания на водозависими видове, предмет на опазване в защитените зони;

1.2. Трансформация на местообитания поради въвеждане на нетипични за тях видове, вкл. инвазивни и чужди видове, които създават предпоставки за нови междувидови отношения с негативен ефект.

1.3. Фрагментиране на реките като ключов елемент на защитените зони, чиято линейна структура определя биокоридорната и свързваща им функция от значение за миграцията, географското разпространение и генетичния обмен на видовете;

1.4. Реализирането на някои от мерките би могло да доведе до пряко/косвено унищожаване на индивиди от видове безгръбначни и/или риби, предмет на опазване в защитените зони, с последици върху популационните им характеристики.

1.5. Увреждане, унищожаване и/или фрагментация на местообитания, включително и на крайречни, необходими за почивка, гнездене, хранене, укритие и нощувка на видовете птици, предмет на опазване в зоните;

1.6. Различно по степен и продължителност безпокойство на видовете, включително и птици, предмет на опазване в защитените зони.

2. Натрупване на отрицателно въздействие върху природните местообитания и местообитанията на видовете от едновременното въздействие с други реализирани, в процес на осъществяване или бъдещи планове, програми, проекти и инвестиционни предложения от прилагането на мерките, заложи в плана.

3. Колизия между предвидените в ПУРБ мерки със специфичните и подробни цели на защитените зони.

Оценката за степента на въздействие на плана, в частност на предвидените в него мерки, върху защитените зони следва да бъде изготвена като самостоятелен доклад (ДОСВ), който се представя под формата на приложение към доклада за ЕО съгласно разпоредбите на 34, ал. 1 от *Наредбата* за ОС. При разработването на ДОСВ да се има предвид следното:

1. Докладът да следва структурата, посочена в чл. 23, ал. 2 от *Наредбата* за ОС.

2. Описание и оценка на настоящото състояние на защитените зони въз основа на количествен и качествен анализ на усвоените/увредените територии чрез описание и оценка на всички съществуващи обекти, планове, програми, проекти или инвестиционни предложения (ППП/ИП) до момента.

3. Описание на отделните елементи и местоположението им, които имат потенциал да окажат отрицателно въздействие върху защитените зони, като се проучат, анализират, оценят и препоръчат алтернативни решения (по смисъла на §3, т.7 и т.8 от Допълнителните разпоредби на *Наредбата* за ОС) за реализирането им.

4. Идентифициране на възможните типове въздействия и анализ на степента им върху предмета на опазване в зоните, тяхната структура и функции, вкл. и върху природозащитните цели на защитените зони, които ще бъдат повлияни от реализирането на заложените в плана мерки.

5. За определяне на степента на въздействие на плана да бъдат използвани количествени оценки за очакваните загуби или влошаване на състоянието на местообитания

(площ) и видове (численост и плътност на популациите), предмет на опазване в защитените зони спрямо представеността на местообитанията и видовете в съответните защитени зони и в мрежата от защитени зони като цяло съгл. чл. 32, ал. 2 от ЗБР. В случаите, когато това не е възможно, оценката да бъде извършена въз основа на принципа „най-лошият вероятен сценарий“.

6. В случай на констатирани отрицателни въздействия върху защитени зони от предвижданията на ПУРБ да се предложат конкретни, изпълними и контролируеми смекчаващи мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните въздействия върху тях.

7. Да се изведат ясни и мотивирани заключения за степента на въздействие върху предмета на опазване в зоните, техните цели на опазване и целостта на зоните, преди и след прилагане на мерките по т. 6.

8. Да бъде извършена оценка на очакваните „кумулятивни въздействия“ по смисъла на §3, т.10 от Допълнителните разпоредби на *Наредбата за ОС* върху защитените зони и предмета на опазване в тях в резултат от сумарното въздействие на всички ППП/ИП по т. 1 с мерките от ПУРБ.

9. Да се приложи актуален картен материал, включително и във формат ESRI shape file или ESRI filegeodatabase в координатна система WGS84 UTM 35N, който да визуализира при възможност местоположението на предвидените по ПУРБ мерки.

Оценката, респ. ДОСВ, да бъде възложена на колектив от експерти, отговарящи на изискванията на чл. 9, ал. 1 от *Наредбата за ОС*, с компетентност в зависимост от целите и предмета на опазване в защитените зони.

Съгласно разпоредбите на чл. 36, ал. 6, т. 4 от *Наредбата за ОС*, подробна информация и публичен достъп до данните за защитените зони, процедурите за оценка съвместимост и свързани с тях документи са налични на интернет страницата на МОСВ – Природа/Натура 2000/Натура 2000 в България/Информационна система за защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000 <https://natura2000.egov.bg>, където има и данни за видовете и местообитанията, предмет на опазване в защитените зони, която трябва да бъде използвана от експертите, изготвящи ДОСВ.

Приложено, предоставяме списък със защитени зони по смисъла на ЗБР – 53 защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и 26 защитени зони за опазване на дивите птици в обхвата на ЗБР.

IV. Указания за последващите действия, които да се предприемат по процедурата по ЕО, в т.ч. ОС:

Следва да внесете в Министерство на околната среда и водите ДОСВ на проекта на ПУРБ на ЧРБУ 2022-2027 г. върху предмета и целите на защитените зони, изготвен съобразно препоръките, дадени в т. III. ДОСВ следва да бъде представен **в един екземпляр на хартиен и един екземпляр на електронен носител за оценка на неговото качество** на основание чл. 24, ал.1 от *Наредбата за ОС* и чл. 20, ал. 5 от *Наредбата за ЕО*.

Приложение: Списък със защитени зони по смисъла на ЗБР.

ПЕТЪР ДИМИТРОВ

Министър на околната среда и водите

